Coronavirus CivActs Campaign presents

FAIR FACTS

CIVIC ACTION TEAMS

अंक
११२

१४।०३।२०७८

धुलिखेल नगरपालिकामा "उप-प्रमुखसँग सुत्केरी महिला कार्यक्रम" अन्तरगत सुत्केरीलाई पोषणयुक्त खानेकुरा वितरण गरिदै ।

तस्विर: रोजन तामाङ

काठमाण्डौ उपत्यकामा निषेधाज्ञा खुकुलो भएसँगै निजी सवारी साधनमा जोरबिजोर प्रणाली लागु, पसलहरू बार अनुसार पालैपालो खुला ।

थप विवरणहरुको लागि यहाँ क्लिक गर्नुहोस्

यस अंक भित्र

तेस्रो लहरमा डेल्टा प्लस भेरिएण्टले जनजीवन तहसनहस पार्छ भन्ने हल्ला छ ।

डेल्टा भेरिएण्ट ७८% देखी १२१% बढी संक्रामक देखिएको छ । डेल्टा भेरिएण्टकै अर्को रुप डेल्टा प्लस भेरिएण्ट हो ।

कोरोना विरुद्धको पहिलो खोप लगाएकालाई सरकारले दोस्रो मात्रा खोप दिँदैछ रे ।

कोभिशिल्डको पहिलो मात्रा लगाएका व्यक्तिहरू यसमा पर्दैनन् ।

कोभिड - १९ को समयमा दलित समुदाय विरुद्ध भएका विभेदहरू

आफ्ना नागरिकको सुरक्षा गर्नुपर्ने राज्य र सुरक्षा निकायनै पीडकको रुपमा अगाडी आएका छन् ।

फ्याक्ट सिट

के प्रदेश सरकारले गरेको प्रयास नेपालको स्वास्थ्य क्षेत्र सुधार र आर्थिक पुनरुत्थानको लागि प्रयाप्त छ त ?

५ लुम्बिनी प्रदेश

जम्मा बजेट रु. ४० अर्ब ९७ करोड

प्रत्यक्ष रुपमा कोभिड - १९ सँग सम्बन्धित (०.८८%)

- स्वास्थ्य संरचना र प्रयोगशाला निर्माण गर्नका लागि रु. २३ करोड ५० लाख
- कोभिड - १९ बाट प्रभावित कृषिमा आधारित जिवीकोपार्जन उकास्न रु. ११ करोड
- ई-लर्निङलाई प्रोत्साहन गर्न रु. १ करोड २० लाख

अप्रत्यक्ष रुपमा कोभिड - १९ सँग सम्बन्धित (१.८६%)

- वैकल्पिक उपचारका लागि रु. ३ करोड
- स्वास्थ्य अभियान सञ्चालन गर्न रु. ८ करोड
- स्वास्थ्य सेवा, अस्पतालको क्षमता र स्वास्थ्यकर्मीको क्षमता विकास गर्न रु. ५२ करोड
- उपकरण खरिद तथा क्षमता विस्तार गर्न १९ करोड

६ कर्णाली प्रदेश

जम्मा बजेट रु. ३६ अर्ब ५४ करोड

प्रत्यक्ष रुपमा कोभिड - १९ सँग सम्बन्धित (१.६%)

- कोभिड - १९ उपचार, रोकथाम तथा नियन्त्रण गर्न रु. ५३ करोड ९८ लाख
- प्रयोगशाला परीक्षणको लागि रु.३ करोड ३५ लाख

अप्रत्यक्ष रुपमा कोभिड - १९ सँग सम्बन्धित (७.५६%)

- अस्पतालको लागि उपकरण खरिद गर्न रु. १३ करोड ९६ लाख
- स्वास्थ्य सेवा र पूर्वाधार सुधार गर्न रु. २ करोड ६१ लाख
- भर्चुअल माध्यमबाट स्वास्थ्य शिक्षा प्रवाह गर्न रु. १ करोड ५० लाख

७ सुदूरपश्चिम प्रदेश

जम्मा बजेट
रु. ३० अर्ब ३३ करोड

प्रत्यक्ष रुपमा कोभिड - १९ सँग सम्बन्धित (३%)

- कोभिड - १९ व्यवस्थापनका लागि रु. ९७ लाख
- कोभिड - १९ का लागि उपकरण खरिद गर्न रु. ९० करोड

अप्रत्यक्ष रुपमा कोभिड - १९ सँग सम्बन्धित (२.४५%)

- स्थानीय तहमा स्वास्थ्य संरचना निर्माण गर्न रु. १ करोड
- अस्पताल तथा प्रयोगशाला निर्माण गर्न रु. ४६ करोड २७ लाख
- स्वस्थ्यकर्मीका लागि नि:शुल्क बीमा गर्न रु. ५ करोड ५५ लाख
- स्वास्थ्य उपकरण तथा औषधी खरिद गर्न रु. १४ करोड २७ लाख
- वैकल्पिक उपचारका लागि रु. ७ करोड ४२ लाख

लुम्बिनी प्रदेश, कर्णाली प्रदेश र सुदूरपश्चिम प्रदेशले भर्खरै सार्वजनिक गरेको वार्षिक बजेटको उद्देश्य र प्राथमिकतामा पनि कोभिड पश्चातको पुनरुत्थान र राहतलाई राखिए पनि बजेट बिनियोजनमा त्यो प्रतिबिम्बित हुँदैन । विशेष गरेर लुम्बिनी प्रदेशको बजेट बिनियोजन एकदम थोरै छ । प्रदेश सरकारले आर्थिक पुनरुत्थान र राहतको व्यवस्था गरेको भनेको छ, तर बजेटमा कतै उल्लेख गरिएको देखिदैन । पक्कै पनि निजी क्षेत्रलाई उकास्न यो बजेटले धेरै सहयोग गर्न सक्दछ । आर्थिक पुनरुत्थानलाई बजेटको उद्देश्य प्राप्त गर्ने रणनीतिको रुपमा लिईएको छ, तर निराशाजनक कुरा के छ भने, कर्णाली प्रदेश र सुदूरपश्चिम प्रदेशले यसको लागि कुनै बजेट छुट्याएका छैनन् ।

हल्ला र तथ्य

अब
तेस्रो लहरमा डेल्टा
प्लस भेरिएण्टले
जनजीवन तहसनहस पार्छ
भन्ने हल्ला छ नी ?

सुरुमा देखिएको कोरोना भाईरसको तुलनामा बिटा नामक भेरिएण्ट २३% देखी ३३% बढी संक्रामक, अल्फा २४% देखी ३४% बढी संक्रमक, गामा ३३% देखी ५१% बढी संक्रामक, कप्पा २८% देखी ८९% बढी संक्रामक र डेल्टा भेरिएण्ट ७८% देखी १२१% बढी संक्रामक देखिएको छ । यि मध्ये नेपालमा दोस्रो लहरमा देखिएको भेरिएण्ट डेल्टा भेरिएण्ट हो । डेल्टा भेरिएण्टकै अर्को रुप डेल्टा प्लस भेरिएण्ट हो, जुन नेपालमा हालसम्म ९ ओटा नमुनामा देखिएको छ र भारत लगाएत ११ मुलुकमा पनि यो भेरिएण्ट देखिइसकेको छ । यो भेरिएण्ट बढी संक्रमक हुने देखिए पनि हामी जिम्मेवार भयौं भने यसको असरले खासै प्रभाव पार्न सक्दैन ।

Source: https://www.facebook.com/mohpnep/videos/345287370282105

कोरोना विरुद्धको
पहिलो खोप लगाएका
व्यक्तिलाई सरकारले दोस्रो मात्रा
खोप दिँदैछ रे, क-कसले पाउँदैछन
यसपटक खोप लगाउन ?

यस पटक लगाउन लागिएको खोप भेरोसेल हो । यो खोप पहिलो मात्रा भेरोसेल खोप लगाएका व्यक्तिलाई मात्र आगामी असार २२ गते देखी दोस्रो मात्रा लगाईदैछ । कोभिशिल्डको पहिलो मात्रा लगाएका व्यक्तिहरु यसमा पर्दैनन् । कोभिशिल्डको पहिलो मात्रा लगाएका व्यक्तिहरु कहिले दोस्रो मात्रा लगाउने भनेर खोपको उपलब्धता भएपछि सरकारले सूचना जारी गर्नेछ ।

Source: https://cutt.ly/dmymn3I

काठमाण्डौ उपत्यकामा
अब सबै सार्वजनिक सवारीसाधन
जोर बिजोर प्रणाली अनुसार सञ्चालन
हुने हो ?

सबै खालका सार्वजनिक सवारी साधन चल्न दिने भनेको होईन । २५ भन्दा बढी सिट क्षमता भएका सार्वजनिक यात्रुवाहक सवारी साधन मात्र जोर बिजोर प्रणाली अनुसार सञ्चालन गर्न पाउने भनेको हो । यसको मतलब माईक्रोबस र टेम्पो अझै सञ्चालन हुन पाउने छैनन् । अनुमती प्राप्त सवारी साधन बिहान ६:०० बजे देखी साँझ ७:०० बजे सम्म मात्र सञ्चालन हुनेछन् ।

Source: https://daokathmandu.moha.gov.np/public/upload/

जातियतामा आधारित विभेद

कोभिड – १९ को समयमा दलित समुदाय विरुद्ध भएका विभेदहरु

वास्तवमै के कुराले हामीलाई मृत्युको मुखमा पुऱ्याईरहेको छ ? भाईरसले ? वा **भ्रष्टाचार, अप्रभावकारी व्यवस्था** र **इमानदार नेतृत्वको कमीले** ?

१०%
राज्यले विभेद गरेको

९%
धार्मिक समुहले विभेद गरेको

११%
परिवार/नातेदारले विभेद गरेका

६५%
आम नागरिक द्वारा विभेद गरिएका

५%
शैक्षिक क्षेत्रमा भएको विभेद

८८ घटना दर्ता

फेब्रुअरी २०२० — जनवरी २०२१

स्पष्टिकरण: यो तथ्यांक अनलाईन मिडिया, राष्ट्रिय दैनिकहरु, जिल्ला स्तरमा प्रकाशित हुने पत्रपत्रिकाहरु र नेपाल प्रहरीको वेवसाईटबाट संकलन गरी एकिकृत गरिएको हो । त्यसैले, यसले वास्तविक तथ्यांक भन्दा पनि तोकिएको समयमा सम्बन्धित घटनाको प्रवृत्तिलाई उजागर गर्दछ ।

जातिय विभेद नेपालमा लामो समय देखी जरो गाडेर बसेको छ । सरकारले जातिय विभेद विरुद्ध नीति बनाएको छ, त्यसमा पनि विशेष गरेर दलित समुदाय विरुद्ध हुने विभेद अन्त्य गर्न थुप्रै नीति ल्याएपनि यस्ता खालका विभेदहरुमा कमी आएको छैन । लकडाउन र निषेधाज्ञाको समयमा पनि थुप्रै जातिय विभेद विरुद्धका घटनाहरु दर्ता भएकाछन् । प्राय जस्तो आम नागरिक र धार्मिक समुहहरु दलित समुदायको पहिचान, अधिकार र न्यायको हनन् गर्ने खालका घटनामा सहभागि भएकाछन् । अझै अचम्म लाग्दो कुरा त के छ भने, आफ्ना नागरिकको सुरक्षा गर्नुपर्ने राज्य र सुरक्षा निकायनै पीडकको रुपमा अगाडी आएका छन् । नागरिक अधिकारको सुरक्षा गर्नुपर्ने जिम्मेवारी पाएको सरकारले आफ्नै नागरिक माथि गरेको विभेदको घटनाले राज्यको सुशासनमा प्रश्न उठाउँछ । त्यसमाथी, दलित महिलाहरु आफ्नै श्रीमान र परिवारका सदस्यबाट विभेद र हिंसाको सिकार भईरहेकाछन् । यस्ता खालका विभेदको अन्त्य कहिले होला ? के हाम्रो समाजमा जरो गाडेर वसेको जातिय विभेदको समाधान छैन ? अथवा, हामी व्यक्तिगत नैतीकता र सुशासनमा त चुकिरहेका छैनौं ?

Source: https://nepalmonitor.org/

वैदेशिक रोजगार विभाग हप्ताको ३ दिन खुला

वैदेशिक रोजगार विभागको कार्यलय ताहाचल अब हप्ताको ३ दिन (आईतवार, मंगलबार र बिहिबार) खुल्ने भएको छ । कार्यालय खुलेपनि हाललाई बायोमेट्रिक नभएकाहरुले मात्र सेवा पाउनेछन् । सिस्टममा बायोमेट्रिक भएकाहरुले भने अनलाईनबाटै पुन: श्रम स्विकृती लिन सक्नेछन् ।

कतार:

- तपाईसँग पुरानो कतारी रियाल छ भने, डिसेम्बर ३१ सम्ममा साटि सक्नुपर्ने छ ।
- कतारमा ३० लाख व्यक्ति ले कोरोना बिरुद्धको खोप लगाईसकेका छन्।
- नेपाली दूतावास र कतार मिडिया कर्पोरेशनबिचको सहकार्यमा भविष्यमा जानकारीमूलक रेडियो कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने विषयमा छलफल भएको छ । अहिले कतारमा अनलाइन रेडियो “रेडियो ओलिभ” नेपाल मात्र सुन्न सकिन्छ ।

कुवेत:

६००० स्वाईएर मिटर भन्दा ठुला सपिङमल, रेष्टुरेण्ट, शैलुन, हेल्थ क्लब र प्रमुख कम्प्लेक्सहरुमा क-कसले प्रवेश पाउने भन्ने विषयमा सरकारले निम्न बमोजिम निर्णयहरु गरेको छ :

१. कोभिड विरुद्धको खोपको दुबै मात्रा लगाएका व्यक्तिहरु ।

२. कोभिड विरुद्धको खोपको एक मात्रा लगाएर १४ दिन कटेका व्यक्तिहरु ।

३. कोभिड संक्रमण भई ९० दिन ननाघेका व्यक्तिहरु ।

४. स्वास्थ्यको कारण कोभिड विरुद्धको खोप लगाउन नहुने व्यक्तिहरु (कुवेत स्वास्थ्य मन्त्रालयले प्रमाणित गरेको हुनु पर्ने) ।

५. १६ वर्ष मुनिका बालबालिकाहरु ।

यूएई:

यूएईले नेपाल, भारत, पाकिस्तान, बंगलादेश लगायत अफ्रिकी मुलका देशहरु गरी जम्मा १३ वटा देशबाट यूएई आउने यात्रुका लागि २१ जुलाई सम्म प्रतिबन्ध लगाएको छ । यो प्रतिबन्ध पहिले ७ जुलाई सम्म मात्र थियो ।

www.facebook.com/shramik.sanjal बाट तपाई हेरेक आईतबार, बुधबार बेलुका UAE Time (8:00 PM), Qatar, KSA, Kuwait (7:00 PM) Malaysia (12 Midnight) हाम्रो लाईभ हेर्न सुन्न सक्नुहुन्छ।

LIVE

कथा किनाराको

थुप्रै बिरामी डाक्टर छोइदिएकै कारण बाँचेकाछन्

जब गत वर्ष लम्की अस्पतालमा कोभीडको पहिलो केश आयो, त्यतीखेर अस्पतालको माहोल केहि खल्बलीयो । नयाँ किसीमको संक्रमण भएकाले चिकीत्सकहरुमा पनि केहि त्रास थियो । डा. प्रकाश तिमील्सेना सोही अस्पतालमा मेडिकल अधिकृतका रुपमा कार्यरत थिए । चिकीत्सकहरु नै डरायो भने बिरामीहरु झनै त्रसित हुन्छन भनेर उनले टिमलाई उच्च मनोबलका साथ बिरामीको उचारमा खटाए । डा. तिमील्सेना बिरामीहरुको चेकजाँच, मनोबल उच्च राख्न काउन्सिलीङ् गर्ने देखी सबै बन्दोबस्तमा आफै खटिए ।

कोरोनाको संक्रमणदर उच्च रहँदा उनी २४सै घण्टा, हप्ताको सातै दिन अस्पतालमै बिरामीको सेवामा खटिए । अन्य चिकित्सकहरु नहुँदा समेत उनीहरुको ठाउँमा डा. तिमिल्सेना आफैले सेवा दिए । खान बस्नलाई उनलाई अस्पलातले भित्रै क्वाटर दिएको छ । उनी भन्छन्, "बिरामीलाई हेर्दाहेर्दै कहिलेकाहीँ मध्यरातमा खाना खाने फुर्सद मिल्दथ्यो, त्यहीबेला बिरामी आउँदा मलाई फोन आउथ्यो र म खाना छोडेर दौड्दै तल झर्थे र बिरामीको उपचार गर्थे ।"

> दिनरात बिरामीको सेवा गर्दा समेत बिरामीलाई बचाउन नसक्दा भने उनलाई कस्तो पेशा अपनाईएछ जस्तो पनि लाग्दथ्यो । तर, थुप्रै बिरामी उनले छोएकै कारण बाँचे,

यसले भने उनलाई बिरामीको सेवामा खटिन हौसला दिईरह्यो ।

उनलाई धेरै बिरामीले सन्चो भएर घर फर्किँदा तपाईलाई केही नहोस भनेर आशिर्वाद दिएका थिए । पहिलो लहरले उनलाई नछोए पनि दोस्रो लहरमा भने उनलाई पनि संक्रमण भईछाड्यो । निमोनिया समेत भएका कारण उनलाई संक्रमणले केही बढीनै दु:ख दियो । उपचार पश्चाल उनलाई सन्चो भएर फेरी पनि आफ्नो जिम्मेवारीमा खटिसकेकाछन् ।

उनी भन्छन्, स्वास्थ्यकर्मीलाई काम गर्न प्रोत्साहन गर्ने एक बलियो आधार भनेको अस्पतालमा आवश्यक स्वास्थ्य सामाग्री र भौतिक संरचना हो । त्यसमाथी सरकारले अभिभावकको भुमिका निभयो भने जस्तोसुकै महामारी आएपनि सपजलै परास्त गर्न सकिन्छ ।

भोइसेस आउट लाउड - मेरो कुरा

गत वर्ष कोरोना माहामारी सुरु भए देखिनै म अस्पतालमा कार्यरत छु । वार्डमा सरसफाइसंगै बिरामीका लागि औधषि बोक्ने र उनीहरुको हेरचाह गर्नुपर्दछ । काम गर्ने समय भने निश्चित छैन । आवश्यकता अनुसार जतिखेर पनि काममा खटिनुपर्दछ । सुरुमा कोरोना अस्पतालमा काम गर्न निकै डर लागेको थियो । संक्रमणले छोयो कि मरिन्छ भन्ने जस्तो लाग्दथ्यो । अस्पतालमा काम गर्छे भनेर छिमेकी पनि डराउथें । अहिले त धेरैले बुझ्नु भएको छ । तर पनि कतै संक्रमित भइहालिन्छ की भन्ने चिन्ता भने सधै हुने रहेछ ।

धना कुमारी बडैला

सरसफाइकर्मी, कोभिड आइसीयु वार्ड,
सेती प्रादेशिक अस्पताल धनगढी, कैलाली

सञ्जु के.सि.

स्टाफ नर्स,
नेपालगञ्ज मेडिकल कलेज, बाँके

कोभिडको दोस्रो लहरमा पहिलो लहर जति आतंकित थिएनौं, तर पनि धेरै बिरामिसँगै सहकर्मिहरुलाई पनि गुमाउनु पऱ्यो । प्राय बिरामी अस्पताल पुग्दा अक्सिजन चाहिने हुनुहुन्थ्यो र परिक्षण गर्दा प्रायलाई कोभिडको संक्रमण देखिन्थ्यो । आइसोलेशन वार्डमा काम गरिरहेकाले घरपरिवारसँग नजिक हुन डर लाग्दथ्यो । तर, अस्पतालमा बेडको अभाव भएकाले बिरामीको घरमै गएर पनि बिरामीको उपचार गरें । अब सरकारले छिटो भन्दा छिटो पर्याप्त मात्रामा कोभिड बिरुद्धको खोपको व्यवस्था मिलाईदिएको भए स्थिति सहज हुने थियो । अहिले नेपालगञ्जमा कोरोना संक्रमण कम देखिएपनि अरु जिल्लामा संक्रमण दर बढ्दो छ । त्यसैले, सावधानीका उपायहरु अपनाउन नछोड्नु होला ।

FAIR FACTS

is a product of:

CIVIC ACTION TEAMS

फेयर फ्याक्ट्स महामारीको संकट समाधान तर्फको भरपर्दो साथी हो जसले सक्रिय नागरिक, जिम्मेवार नेतृत्व र जवाफदेही निकायलाई एक सुत्रमा जोड्दछ । साथसाथै, कोभिड - १९ सम्बन्धी गलत सूचना र हल्लाले निम्त्याउने समस्यालाई तथ्यमा आधारित जानकारीको माध्यमबाट समाधान गर्न प्रयास गर्दछ । कोरोनाले सृजित जटिल स्वास्थ्य संकट, जनजिविका र सामाजिक असुरक्षा जस्ता अतिनै संवेदनशिल विषयमा छिटो र विश्वसनिय सूचना संकलन गरी व्यवहारिक विश्लेषणको आधारमा समस्याको समाधान खोज्दछ ।

कोभिड - १९ फगत स्वास्थ्यसंग सम्बन्धित संकटमात्र होइन, यसले शासन प्रणालीको जवाफदेहिता नेतृत्वको निष्ठा र सामाजिक मुल्य मान्यतालाई पनि प्रभावित पार्दछ । Civic Action Team कोरोना भाईरसलाई परास्त गर्न नसुनिएका किनाराका कथा र आवाजहरुको शक्तिलाई निष्पक्ष, पारदर्शी र न्यायोचित प्रतिकार्यमा उपयोग गर्न कृयाशिल सकृय र सृजनशिल समुदायको साझा मञ्च हो ।

Brought to you by:

accountabilitylab communities

DISCLAIMER

यो अंकमा समेटिएका हल्ला, सवाल तथा सूचनाहरु, बिभिन्न संस्था तथा व्यक्ति, नेपाल सरकार स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय र विश्व स्वास्थ्य संगठनको वेब पेज, सामाजिक सञ्जाल, ७ वटै प्रदेशमा रहेका कम्युनिटी फ्रन्टलाईनर्स र सिभिक एक्सन टिमले विगत एक हप्तामा बिभिन्न व्यक्तिसँगको प्रत्यक्ष तथा अप्रत्यक्ष संवादबाट संकलन गरिएका हुन् । विषयको महत्व, सान्दर्भिकता र तीव्रतालाई ध्यान दिएर हल्ला, सवाल तथा जिज्ञासाहरु छनोट गरीएका छन् । यो अंकमा समेटिएका जानकारी बुलेटिन प्रकाशित भएको मिति सम्म सत्य छन् ।

REACH OUT TO US ON

@CivicActionTeams

@civacts

@CivActs

Civic Action Teams

/accountability_lab

Email: civactsnp@accountabilitylab.org

Phone: 9851203219